

STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA ZDRAVOTNICKÁ,
OSTRAVA, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Vnitřní směrnice

PROGRAM K ŘEŠENÍ A POSTIHU ZÁŠKOLÁCTVÍ A OMLOUVÁNÍ ABSENCE

Číslo jednací: SZSOs/03955/2024
Zpracovala: Mgr. et Mgr. Jana Szúcs
Schválila: Ing. et Ing. Zuzana Vargová, Ph.D., MBA
Platnost: 1.9.2024

Záškoláctví

„Záškoláctvím se rozumí taková neomluvená nepřítomnost žáka ve škole, a to i opakovaná, která je způsobena zpravidla úmyslně žákem nebo osobami odpovědnými za jeho výchovu a která trvá obvykle po celý vyučovací den (případně po určité části vyučování). Cílem je vyhnout se přítomnosti ve vyučování nebo pouze v některých vyučovacích hodinách.“

Formy záškoláctví

- Záškoláctví pravé - žák do školy nedorazí, ačkoli si rodiče myslí, že do školy šel a účastnil se vyučování.
- Záškoláctví skryté - žák do školy nedorazí, a to s vědomím rodičů. Tento jev může mít více příčin, ale vzhledem k tomu, že v těchto případech rodiče žákovu nepřítomnost omlouvají, vyžaduje odhalování tohoto nežádoucího jevu zvýšenou pozornost ze strany pedagogických pracovníků, které není možné omezit pouze na přijetí omluvenky.
- Záškoláctví interní - žák do školy dorazí a během vyučování na určitý časový úsek odejde. Tento jev bývá rovněž označován jako "útěk ze školy".

Dále je záškoláctví možné vymezit podle toho, jak žák k rozhodnutí neúčastnit se vyučování dospěl:

- Záškoláctví impulzivní - žák se rozhodne náhle, impulzivně, neúčast v hodině je jeho bezprostřední reakcí na okamžitý podnět.
- Záškoláctví plánované - jedná se o promyšlené, předem naplánované jednání, jehož prostřednictvím se žák úmyslně vyhýbá situacím spojeným se školou.

Kromě těchto forem záškoláctví se objevuje také tzv. pozdní příchod, kterým se rozumí taková neomluvená nepřítomnost žáka, a to i opakovaná, která je zpravidla způsobena nedbalostí žáka nebo osob odpovědných za výchovu, nebo jinými příčinami. Trvá zpravidla pouze část vyučování (nebo i jen část vyučovací hodiny), a to obvykle na jeho počátku. Nepřítomnost ve vyučování v tomto případě není cílem žáka ani osob odpovědných za jeho výchovu.

Příčiny záškoláctví

- Negativní vztah ke škole
 - subjektivně vnímané vysoké požadavky a nároky na dítě z hlediska školních povinností;
 - snížené rozumové nadání;
 - specifické poruchy školních dovedností a poruchy pozornosti;
 - vztahy ve třídě, šikana.

- Vliv rodinného prostředí
 - dysfunkční vztahy uvnitř rodiny;
 - nezájem rodičů o dítě a jeho školní prospěch;
 - zanedbávání dítěte;
 - přehnaná péče o dítě a kladení příliš vysokých nároků na školní výsledky;
 - trestání za špatné známky, neakceptování selhání dítěte;
 - hodnoty rodiny (pokud vzdělání zaujímá v žebříčku hodnot rodiny nevýznamné místo, pak je pravděpodobné, že dítě nebude považovat chození do školy za důležité).
- Trávení volného času
 - nevhodný a nekonstruktivní způsob trávení volného času;
 - negativní vliv vrstevníků v partě;
 - závislostní chování projevujícím se zneužíváním drog a sháněním peněz na ně;
 - chudoba dítěte nebo rodiny způsobující obstarávání peněz nelegálním způsobem;
 - nezájem rodičů o volný čas dítěte kvůli pracovní vytíženosti, nezájmu nebo osobním problémům, neorganizované trávení volného času a neschopnost najít v nějaké aktivitě uspokojení.

Specifické příčiny záškoláctví jsou pak u pozdních příchodů, kdy se může jednat o špatnou dopravní dostupnost školy (např. dopravní spoj jezdí v delších časových intervalech a příjezd je až po začátku vyučování) nebo problémy s vypravením se z domova.

Při zkoumání příčin záškoláctví je tedy třeba vzít v úvahu veškeré vlivy, které na žáka v rámci školní docházky působí a náležitě se jimi zabývat.

Prevence záškoláctví

Prevence záškoláctví vyžaduje komplexní přístup, zahrnující spolupráci mezi školou, rodinou a dalšími zainteresovanými stranami. Za koordinaci prevence odpovídá ředitel školy. Z pohledu příčin záškoláctví jsem možnosti prevence rozdělila do tří skupin:

- Bezpečné školní prostředí
 - přátelské a stimulační prostředí;
 - pozitivní hodnocení, dát žákům příležitost zažít úspěch;
 - jasně stanovená pravidla, jejichž dodržování bude vyžadováno;
 - seznámení se školním řádem, pravidelná evidence docházky;
 - včasná diagnostika výukových potíží;
 - prevence šikany - školení pro pedagogy, programy pro žáky;
 - sledovat změny v chování, včasná identifikace a řešení problémů;

- vzájemná spolupráce a komunikace zaměstnanců školy (ŠMP, výchovný poradce, vedení školy).
- Spolupráce a komunikace s rodinou
 - zapojení rodičů do vzdělávacího procesu, informovat o důležitosti pravidelné docházky;
 - poskytovat rodinám pomoc a podporu v případě potřeby;
 - rodiče brát jako partnery pro jednání (s respektem, bez předsudků);
 - otevřená a pravidelná komunikace mezi školou, rodiči a žáky.
- Volný čas žáků
 - nabídka volnočasových aktivit, kroužků;
 - spolupráce s neziskovými organizacemi;
 - programy prevence rizikového chování.

Prevence záškoláctví vyžaduje aktivní úsilí všech zainteresovaných stran a důslednou péči o školní prostředí a vztahy. Poskytnutím podpory a pozitivního prostředí lze snížit riziko vzniku záškoláctví a podporovat úspěch vzdělávacího procesu.

Krizový plán - záškoláctví

Tento krizový plán je v souladu se školním řádem Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické, p.o. Krizový plán byl vyhotoven dle Metodického doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (č. j. MSMT-780/2024-1).

- Absenci žáka omlouvá třídní učitel na základě písemného doložení důvodů nepřítomnosti žáka ve škole prostřednictvím SW Bakalář, popřípadě na emailovou adresu třídnímu učiteli. Zde zákonný zástupce, popřípadě zletilý žák uvede důvod absence do tří kalendářních dnů od vzniku této absence.
- Pokud žák není ve škole a do tří dnů zákonný zástupce neoznámí důvod nepřítomnosti, zjišťuje třídní učitel prokazatelně důvod nepřítomnosti žáka.
- Pokud se s rodinou nedaří spojit, třídní učitel vykáže žákovi neomluvené hodiny a provede záznam obsahující datum, od kdy není žák přítomen a způsob kontaktování zákonného zástupce, či samotného zletilého žáka.
- Nedaří-li se kontaktovat zákonného zástupce, či zletilého žáka nebo dojde-li k opakované neomluvené absenci, následuje písemná pozvánka k osobnímu setkání zákonného zástupce s třídním učitelem, metodikem prevence, případně výchovným poradcem, vedením školy, a to formou s možností potvrzení přečtení. Pokud zákonný zástupce stále nereaguje, následuje doporučený dopis (případně datovou schránkou) obsahující také poučení o opatřeních, k nimž bude nutno přistoupit, nepodaří-li se navázat spolupráci se zákonnými zástupci.

- Při neomluvené absenci u žáka do 12 hodin za čtvrtletí informuje třídní učitel metodika prevence, škola kontaktuje zákonného zástupce a věc řeší s ním. Pro jednání s rodiči je třeba zaujmout partnerský, nikoli komisionální přístup. Cílem je konzultace směřující k eliminaci či úplnému zamezení neomluvené absence žáka, ne situaci vyhrotit. O schůzce je vyhotoven záznam s konkrétním postupem a opatřením, jejichž plnění je třeba sledovat a vyhodnocovat.
- Při neomluvené absenci vyšší než 12 hodin svolává ředitel školní výchovnou komisi, které se dle závažnosti účastní ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce. Škola zákonného zástupce pozve prokazatelně (telefonicky, emailem, doporučeným dopisem, osobní předáním pozvánky). O průběhu a závěrech jednání se provede zápis. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonných zástupců se v zápise zaznamenají.
- Při neomluvené absenci vyšší než 30 hodin podává škola podnět k zahájení řízení na OSPOD. Zaslat spolu s veškerým důkazním materiálem.
- Sankční kázeňská opatření (napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy) může být uloženo pouze za zaviněné porušení povinnosti. Nelze trestat žáka za pochybení jiné osoby, např. rodiče, který neplní své rodičovské povinnosti.
- Potvrzení od lékaře může škola vyžadovat ve výjimečných, individuálních případech. Požadavku na lékařské potvrzení musí předcházet jednání se zákonným zástupcem, popřípadě se zletilým žákem, jehož výstupem bude mimo jiné písemný požadavek školy na dokládání nepřítomnosti lékařským potvrzením. Tímto dokumentem pak lze zdůvodnit tento požadavek lékaři.
- Ustanovení § 38 zákona č.48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zní: *„Hrazenou službou je i posuzování dočasné pracovní neschopnosti a dočasné neschopnosti ke studiu ošetřující lékařem a posuzování skutečnosti, které jsou podle § 191 zákoníku práce důležitými osobními překážkami v práci, a obdobnému výkonu u žáků a studentů.“*
- Toto lze vyžadovat pouze po projednání s vedením školy a nelze jej požadovat zpětně. Předcházet musí jednání se zákonnými zástupci žáka, na kterých budou na případné oslovení lékaře upozorněni. Výstupem takového jednání bude mimo jiné písemný požadavek školy na dokládání nepřítomnosti lékařským potvrzením. (tento souhlas může zákonný zástupce kdykoli odvolat a současně jej nemusí udělit vůbec).

Vypracovala: Mgr. et Mgr. Jana Szűcs, školní metodik prevence

Ing. et Ing. Zuzana Vargová, Ph.D., MBA
ředitelka školy

